

Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking

Met de 'Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking' wil het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking toekomstbestendig maken. De Toekomstagenda bestaat uit een zestal onderwerpen met een eigen maatschappelijke opgave en doelstellingen.

Toekomstbestendig

De Toekomstagenda zoekt naar vernieuwing in de praktijk van de zorg en bouwt voort op succesvolle resultaten uit voorgaande programma's. Vernieuwende vormen van werken worden zo vanzelfsprekender en kennis wordt veel breder verspreid.

Samen de toekomst tegemoet

De agenda is opgesteld samen met cliënten- en naastenorganisaties, beroepsorganisaties, werkgeverorganisaties, verzekeraars en gemeenten. De activiteiten worden dan ook gezamenlijk uitgevoerd.

Wat we doen en voor wie

Complexe zorg

Licht verstandelijke beperking

Clïëntondersteuning

Zorgtechnologie en innovatie

Vakmanschap en arbeidsmarkt

Thuiswonenden met levenslange levensbrede beperking

Complexe zorg voor mensen met een beperking

In de afgelopen jaren is er een beweging ingezet om de zorg voor mensen met een complexe zorgvraag te verbeteren. Want iedereen, ook mensen met een complexe zorgvraag, moet kunnen rekenen op kwalitatief goede en passende zorg. Nu en in de toekomst.

Mijlpalen in 2023

- Beter beeld van in- en uitstroom van mensen met zorgprofiel VG6 en VG7.
- Leidraad Perspectief op persoonsgerichte zorg is uitgebreid met de groep zorgprofiel VG7.
- Voor 2023 en 2024 is €40 miljoen extra beschikbaar om te zorgen dat de continuïteit van passende zorg beschikbaar blijft voor mensen met zorgprofiel VG7.
- Wegwijzer complexe zorg en handreiking voor de crisisondersteuningsteams (COT's): 'Zorg voor kwetsbare mensen in de gehandicaptenzorg doen we samen'. Ontwikkeld om de maatregelen voor complexe zorgvragen meer bekendheid te geven.
- Inzicht in de werkzame elementen die bijdragen aan 'goede zorg' voor mensen met een EVB+ (onderzoeksrapport 'Hoe het lukt' van IGJ/ESPHM). Ter inspiratie voor het uit te zetten Ontwikkelprogramma complexe gehandicaptenzorg.

Vooruitblik

- Ontwikkelprogramma voor zorgaanbieders die zorg leveren aan mensen met een zorgprofiel VG6 en VG7.
- Kennisinstructuur LVB+ en EVB+.
- Onderzoek naar aanvullend inzicht in het voorkómen van onnodige verzwaring van de zorgvraag.
- Aangepaste tarieven gehandicaptenzorg (WLZ), waaronder zorgprofiel VG7. Basis is resultaten kostenonderzoek NZa.

*Een complexe zorg en
ondersteuningsbehoefte
vraagt om inzicht in de
behoefte achter het
probleemgedrag.*

Licht verstandelijke beperking een inclusieve samenleving en een volwaardig leven

Mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) vormen een grote diverse groep (ongeveer 1,1 miljoen). Uit onderzoeken blijkt dat de beschikbare zorg en ondersteuning niet altijd passend is voor mensen met een LVB. Hierin willen wij verandering brengen. Onze ambitie: het vanzelfsprekend maken dat mensen met LVB meedoen in de maatschappij, bewustwording vergroten onder professionals en mogelijkheden bieden waardoor mensen met een LVB zichzelf kunnen blijven ontwikkelen.

Mensen met een licht verstandelijke beperking moeten een volwaardig leven kunnen leiden.

Mijlpalen in 2023

- Handreiking 'Zorgovergangen voor jongvolwassenen met LVB' voor jongvolwassenen met een LVB, naasten en zorgprofessionals. Hierin zijn de zorgovergangen inzichtelijk gemaakt en staan praktische tips voor professionals.
- Project LVB in de Spotlight. Kennis over mensen met een LVB via websites, platforms, gastlessen op het hbo en mbo, e-learnings, webinars, opleidingen en trainingen. Verder bundelt de LVB Toolkit kennis over een LVB en de overgang van jeugd naar volwassenheid.
- Project Naar de Top succesvol verlopen op alle locaties.
- STERKplaatsen zijn gerealiseerd in elf provincies.

Vooruitblik

- Opleiden studenten tot ervaringsdeskundigen op STERKplaatsen.
- Naar de Top uitgebreid met 8 locaties.
- Landelijk kanaal door aansluiting bij bestaand platform.
- Handreikingen effectief communiceren voor professionals.
- Verbeteren van toegankelijkheid bij gemeenten.
- Uitbreiding samenwerkingspartners binnen het Sociaal Domein.

Cliëntondersteuning voor structureel betere begeleiding

Iedere burger heeft recht op een onafhankelijke cliëntondersteuner (OCO), die een persoon (cliënt) met een hulpvraag bijstaat met informatie, advies, voorlichting en algemene ondersteuning. We zetten ons in om de vindbaarheid en kwaliteit van de OCO te verbeteren en de overgang tussen Wmo en Wlz geruislozer te laten verlopen. Hierbij leren we van de signalen die bij de (gespecialiseerde) cliëntondersteuning binnenkomen.

Mijlpalen in 2023

- Borging pilots gespecialiseerde cliëntondersteuning bij Alliantie 'Metgezel'. Alle cliënten en naasten zijn warm overgedragen per 1 januari 2024 en houden hun ondersteuning.
- 25 gemeenten hebben met behulp van een specifieke uitkering (SPUK) de bekendheid van cliëntondersteuning vergroot en de kwaliteit daarvan verbeterd.
- Per 2024 kan het GoedLevenPlan ingezet worden door WLZ-cliëntondersteuners. Het GoedLevenPlan is voor de ondersteuning van naasten van een cliënt.
- Per 2024 is het wettelijk mogelijk dat een WLZ-cliëntondersteuner de cliënt kan ondersteunen voordat de cliënt een Wlz-indicatie heeft.

Vooruitblik

- Afspraken tussen gemeenten en zorgkantoren over inzet van Wlz-cliëntondersteuning voorafgaand aan het indicatiebesluit Wlz.
- Nieuwe SPUK-ronde onafhankelijke cliëntondersteuning voor 25 gemeenten.
- Verbeteren bekendheid cliëntondersteuning onder (zorg)professionals.
- Uitbreiding ondersteuning door een gespecialiseerde cliëntondersteuner: van 500 naar ruim 3000 in 2027.

*Een cliëntondersteuner
is er ook om
naasten bij te
staan en met hen
mee te denken.*

Zorgtechnologie en innovatie voor meer eigen regie en kwaliteit van leven

Zorgtechnologie en (sociale) innovaties spelen een steeds grotere rol in de zorg en ondersteuning. De inzet ervan draagt bij aan meer zelfredzaamheid en kwaliteit van leven voor mensen met een beperking. Het draagt ook bij aan meer werkplezier voor professionals. Door zorgtechnologie en innovaties volledig aan te laten sluiten bij de zorginhoudelijke vraag van persoon met een beperking, kunnen we de potentie ervan optimaal benutten.

Mijlpalen in 2023

- Start Innovatie-impuls Gehandicaptenzorg: gericht op implementatie en opschaling van zorgtechnologie. Praktijkervaring gebundeld in 'de InnovatieRoute'.
- Start van Leren Werken met Data over gebruik van data in de dagelijkse zorg- en ondersteuningspraktijk.
- Start van lesprogramma 'Techno...logisch, toch?!' op het hbo en mbo en start Technologiescouts.
- Start van begeleiding à la carte gericht op het doorontwikkelen en versterken van vernieuwende vormen van persoonsgerichte zorg. Kennis wordt gedeeld met andere zorgaanbieders. Circa 25 zorgaanbieders doen mee voor een periode van twee jaar.

Vooruitblik

- Vijf ondersteuningspilots binnen Leren Werken met Data.
- Lancering en ontsluiting van het implementatie-instrument 'interactieve InnovatieRoute'.
- Onderzoek naar meerwaarde van (regionaal) samenwerken bij de implementatie en opschaling van technologie.
- Lesprogramma 'Techno...logisch, toch?!' uitbreiden naar zorgaanbieders.
- Doorontwikkeling van vernieuwende sociale innovaties bij twaalf zorgaanbieders.

*Het is belangrijk
zorgtechnologie en
innovaties te laten aansluiten op
de zorginhoudelijke vraag.*

Ruimte voor vakmanschap en een gezonde arbeidsmarkt

In tijden van toenemende tekorten op de arbeidsmarkt is het nodig creatief op zoek te gaan naar andere manieren van hoe we zorg en ondersteuning organiseren. Waarbij er onverminderd aandacht blijft voor het **boeien** van nieuwe medewerkers om te werken in de gehandicaptenzorg, het **binden** en behouden van medewerkers en het optimaal **benutten** van alle aanwezige expertise.

Mijlpalen in 2023

- Start vierde ambassadeursleergang om binnen en buiten de eigen organisatie kansen te benutten om het werk in de gehandicaptenzorg op de kaart te zetten.
- Lancering RegioKracht, het team van ondersteuners dat regionale samenwerking in de gehandicaptenzorg aanjaagt en ondersteunt.
- Start pilot beroepsregistratie: de komende jaren onderzoekt de BPSW wat beroepsregistratie betekent voor de professionalisering van het beroep.
- Voor een betere aansluiting tussen onderwijs en praktijk start de VGN met het vernieuwen van opleidingen met meer aandacht voor gehandicaptenzorg, het anders werven van personeel en het innoveren van werkbegeleiding en intervisie.

*Tradities loslaten en
met vernieuwend perspectief
samenwerken aan
toekomstbestendige
gehandicaptenzorg.*

Vooruitblik

- We werken aan handvatten om een gelijkwaardige samenwerking tussen professionals en het (familie)netwerk vorm te geven.
- We brengen in beeld wat wel en niet werkt in het anders organiseren.
- We blijven inzetten op boeien, binden en benutten van professionals.

Ondersteuning thuiswonenden met een levenslange levensbrede beperking

Er is een beweging in gang gezet om de ondersteuning beter aan te sluiten bij de behoefte van mensen met een levenslange levensbrede beperking. Het gaat bijvoorbeeld om het bieden van passende ondersteuning inclusief beschikkingsduur vanuit de Wmo2015, het vergroten van kennis onder gemeenten en professionals en het bieden van concrete handvatten.

Mijlpalen in 2023

- Webinar over passende beschikkingsduur met 130 deelnemers vanuit gemeenten. Ervaringen zijn gedeeld over mogelijkheden en pluspunten van een langere indicatieduur voor inwoners die langdurig of blijvend ondersteuning nodig hebben.
- Beter beeld van de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers die zorgen voor mensen met een levenslange levensbrede beperking inclusief aanknopingspunten om ondersteuning te verbeteren via de Mantelzorgagenda.
- Eerste inventarisatie naar belangrijke elementen rond ondersteuning voor deze (diverse) groep, inclusief interessante aanpakken en voorbeelden.
- Advies en ondersteuning aan gemeenten bij het organiseren van levensloopbegeleiding voor mensen met autisme in hun gemeente.

*Passende ondersteuning
voor cliënten en naasten
en praktische
handvatten voor
gemeenten, bedrijven
en zorgorganisaties.*

Vooruitblik

- Actieplannen die domeinoverstijgende samenwerking verbeteren, kennis vergroten en integraal werken stimuleren.
- Inzicht in kennisbehoefte van gemeenten en professionals rondom mensen met een levenslange levensbrede beperking.
- Menukaart die bedrijven en zorgorganisaties handvatten biedt om dagbestedings- en leerplekken te creëren.